

V torek, tetrtek in soboto
izhajajo in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ 20 „

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 „ — „
za četrt leta 2 „ 60 „

Vrednisto in opravnitvo
je na stalnem trgu (Dom-
platz) hišna št. 184.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvestopna
vrsta se plačuje
6 kr., če se tiskne 1krat,
5 kr., če se tiska 2krat,
4 kr., če se tiska 3krat.
Veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati
kolek (štampelj) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 54.

V Mariboru 8. avgusta 1868.

Tečaj I.

Rešitev zastavice.

VI.

Iz Dolénje Kranjske. P.

Zdavnaj se je že pokazalo, da žalibože niso krivo sodili, ampak res-
nico govorili vsi tisti slovenski rodoljubi, ki so precej po glasovanju za dua-
listično adresso s tužnim srcem izrekli besede: „Izdani smo, prodani smo“!
Vse hudo, za katero smo vedeli, da mora vsled dualizma nastopiti in zavoljo
kterega smo se nekdanj pod vodstvom „Novic“ in dr. Toman („kje so časi,
kje so dnovi?“) zoper dualizem tako hrabro bojevali, vse tisto hudo, zaradi
kterega sta dr. Toman in Svetec še zadnjo minuto pred glasovanjem v reichs-
rathu prav dobro po dualizmu mahala, vse to hudo se je že v preobilni meri
uresničilo in rano državo, cerkev, narodnost, in mošnjico našo, mislijo zdaj
s tem ozdraviti, da od nje „v podporo — nemško-magjarskega dualizma“ še
veliko več ko poprej zahtevajo, dasiravno je znano, da revica še poprejšnjih
davščin zmagati ni mogla, ker je že zdavnaj osiromašila zaradi krive politike
privilegiranih nemških državljanov. In ker nezvesti slovenski poslanci vsemu
temu vkljub še zmiraj dualizem podpirajo, kratkomalo ni čudno, da je gori
hvala, nego čudno čudo bi bilo, ako bi je ne bilo. — Toda Slovenci niso
še pozabili, zakaj si so poslance volili; oni nosijo za vzdržanje Avstrije ne
samo toliko, ampak v primeri še večje breme ko Nemci in Magjari, toraj ho-
čejo tudi samostojnosti in narodne svobode toliko imeti, kolikor je gre Nem-
cem in Magjarom ne po kaceh historičnem privilegiju iz srednjega veka, ampak
po naravnem načelu pravične ravnopravnosti; oni to postavno neodvisnost zahte-
vajo, in od nje nikdar odstopiti ne morejo, ker vedo, da jim gre kot lojalnim
Avstrijanom če tudi ne po kaceh plesnjavih pergamentih, pa po še veliko star-
šijih bojžih in naravnih postavah; oni od te postavne narodne neodvisnosti
nikdar odstopiti ne morejo, ker so živo prepričani, da so je še bolj potrebni
ko Nemci in Magjari, kajti prav dobro in žalibog še predobro jim je iz lastne
skušnje znano, da se velike ribe pitajo z malimi, da torej male ribe (mali na-
rodi) varstva in brambe (postavne neodvisnosti v domačih zadevah) še veliko
bolj potrebujejo, ko veliki. Slovencem ravnopravnost narodna ni kakova
otročarje, kakor misli morda marsikateri mogotni gospod na Dunaji in
najbrže tudi kateri slovenski poslanec, ampak brez narodne svobode in
ravnopravnosti je Slovecem vsa druga svoboda — gola sužnost; ravnopravnost
narodna je Slovecem „conditio sine qua non“, kakor so posebno v posled-
njem času tu pa tam očitno in včasih celo preočitno pokazali. Da bi
jim tako ravnopravnost priborovali, zato so si volili Slovenci s tolikim vese-
ljem le rodoljubne poslance, ker so prepričani bili, da bodo še le potem blagi
časi nastopili, ko bodo ne samo oni dajali Bogu, kar je božjega in cesarju,
kar je cesarjevega, ampak ko se bo tudi njim dajalo, kar je njihovega. Ali
zdaj v „blaženem“ dualizmu, kterega dunajčani in uradna dekla „Laibache-
rica“ s svojimi nemškimi privrženci prehalvali ne morejo, ni se ubogim Slo-
vencem na Koroškem, Štajerskem, Kranjskem in Primorskem ravnopravnost
narodna v šolah in uradu dejanska niti zabliskala. Sploh je sadje dualizma

po celi Avstriji takovo, da ne more ž njim noben pravi Slovan zadovoljen
biti, najmanj pa poštene volilci slovenski, ki dobro vedo, zakaj so poslance
svoje prvič in drugič s toliko navdušenostjo volili, da so sijajno premagali
vso silo silnih nasprotnikov. Kakor noben pravi rodoljub slovenski tako tudi
ti volilci niso z nezvestimi dualističnimi poslanci plašča po vetru obrnili. Oni
kratkoterminalno niso z ravnopravnostjo na papirji zadovoljni, marveč zahtevajo
v dejanji vse svoje pravice zlasti pa uresničenje ravnopravnosti narodne še
dandenes tako ko ob času volitev v deželne zbornice. Oni ne odstopijo od
svoje svete pravice po nobeni ceni, torej tudi zavoljo karlovško-
trebiške železnice ne, če bi je tudi še bolj pretrebovali,
ko lačni Ezav Jakobove leče. Vse to je vladnim organom prav dobro
znano, in zato pisano gledajo in prezirajo da ne rečemo kaj več ne samo tiste
tri fajmoštre, zaradi katerih so „Novice“ zastavico napravile, ampak sploh vsa-
cega narodnjaka, ki ni z nezvestimi dualističnimi poslanci vred z ravnopra-
vnostjo na papirji zadovoljen in se drži glede dualizma še zmiraj tistega pre-
pričanja, kterega je pri volitvah imel, ker mu pozneje skušnje prepričanja
tega niso oslobile; ampak ga še le potrdile. Vsled tega je „pokora zdolaj“,
ubogi Slovenec se v „svobodni“ Avstriji, kateri ni še nikdar nikoli zvestobe
prelomil in za ktere življenje in ohranjenje toliko žrtvuje, prezira, dasiravno
zahteva le to, kar mu gre pred Bogom in pred ljudmi. Da se tako godi
vselej lojalnim Slovincem, krivi so edino le tisti naši slovenski poslanci, kte-
rim se je junaška kri hitro v zajčjo spremenila, ko bi imeli pokazati, da so
res možaki železnega značaja in vredni zaupanja našega; ki so z drugimi
volitvami velikansko demonstracijo napravili, vsled ktere se je očevidno poka-
zalo, da so res vsi razumniki slovenski antidualisti, in vendar so se po
sijajnih volitvenih zmagah vsemu temu vkljub, ko da bi ves narod svoj za
nos vodili, v „neustavni“ reichsrath podali, in tam najprej prav lepo zoper
dualizem govorili, precej potem pa prav grdo z neslovanskimi Poljaki za dua-
lizem glasovali pustivši na cedilu vrle brate Čehe, vzajemnost slovansko in
ž njo vred vso našo pravo srečo in slavo. Ni torej čuda, da so skovali take
državne, cerkvene in narodne postavne, ktere niso nikomur po volji in želji,
ki je pravi Avstrijan, in pravi Slovan; da so nam privojskovali ravnopra-
vnost narodno v soli in uradu, ktera je okolo kraja vrtlo, v sredi pa je nič
ni, in da se po stari navadi pisano gleda vsak poštenjak slovenski, kateri se
s čudno ravnopravnostjo ne more sprijazniti in zadovoljiti, kakor dualistični
poslanci slovenski. Res je sicer, da oni niso bili očetje dualizmu, pa te „vi-
soke časti“ jim dozda tudi še nikdo skazoval ni; „Novice“ so še vse pre-
malo „tehtale“ besede. ko so to trdile; da so pa dualizmu botri, podporniki,
zidarji, pomagači bili, tega menda vendar tajiti ne morejo, in to zadostuje!
S tem namreč so krivi postali, da so se srčne želje nasprotnikov naših spol-
nile, kateri zdaj že veselja poskakujejo, češ, da bo vse karkoli ljubeznjivi njih
bratci — nemški „liberalci“ na Dunaji sklenejo, hočeš nočeš tudi na Slove-
nskem povsod ustavno veljavo zadobilo, in da se bo vsak Slovenec ali pa
tudi ves narod slovenski preganjal „als gesetzverächterischer Aufwieglor und
Empörer“, če ne bo vsega tega za srečo spoznaval, s čemur ga bodo du-

Listek.

Črta iz življenja političnega agitatorja.

Leto 1848, čudno leto. Eni se ga spominjajo s strahom in se v duhu
prekrižajo pred pošastjo revolucije, ki je kakor iz spanja zbujena grozila čez
pol Evrope svojo paléčo baklo povzdigniti, eni pa ga blagoslovljajo ter se
veselijo odseva, ki ga je to leto pustilo in pravijo, da je vcepilo kali bodoče
svobode, da nas je vzbudilo, da nam je oči odprlo in smo spregledali sebe
in svojo nesrečo in pot, po katerem nam je hoditi.

Ta odsev se je razprostrl tudi čez našo drago Slovenijo. Marsikdo
se je na enkrat čutil mladega po srcu, marsikdo je na enkrat zavel se, da je
Slovenec — žalibog! samo da bi kmalu zopet pozabil. Zlasti Ljubljana je
bila na enkrat narodna postala, Namškutarjem zabavljala, ustanovila slove-
nsko društvo, v katerem je ljubi naš rojak iz ljubljanskega muzeja Dav. Dež-
man, imajoč še pravo, ljubezni do slovenske domovine vneto srce, navdušeno
govoril za „slavo Slavjanov“. Imenovati bi se dali profesorji, ki so kokarde
s slovenskimi barvami nosili in bili korifeji med Slovenci, denašnji dan pa
slovenstvo zaničljivo gledajo; za pesnika vem, ki je med prvimi tačas lezel
na slov. Parnas, njegov sin pa denes še slovenskega jezika ne zna; ljudi bi
lahko naštel, ki so tačas kot mladenčji v narodni straži navdušeno za Slove-
nijo kričali, denes pa so ostroobrazni in osornovladni birokrati, ki so pripravi
z devet in devetdesetimi ministri, devet in devetdesetkrat svoje „prepričanje“
meniti. Pa omnia sunt vana — govori sv. Augustin.

Iz Dunaja, kjer je posebno vrelo, kjer je še poštene demokrat dr. Fisch-
hof mogel pred množico na dvorišču cesarske palače govoriti za svobodo, ne
samo nemško, ampak vseh avstrijskih narodov, in mu je rokoples-
kalo občinstvo, še ne tako zelo po kupljivem časopisji sprideno ko denes —
iz Dunaja so bili v Ljubljano in marsikam na Slovensko prišli domoljubni
vneti študentje, kakor buditelji narodnega zavestja. — Kakor je bil ves čas
mlad, tako je bila tudi politika teh blagovestnikov precej mlada. Prav dobro
so sicer spoznali, da z Nemci in nemškutarji se ne morejo vezati, da ti iz

nekega instinkta zavirajo vsak razvoj slovanstva; ali prišla jim je bila v glavo
misel kakor denes spoznamo popolno napačna, da bi bili Slovanom in zlasti
nam Slovincem Italijani dobri zavezniki, kajti Italijani so imeli isto načelo
zapisano na zastavi, načelo narodnosti. Enega teh za zvezo z Lahi vnetega
apostola najdemo v ljubljanskem predmestju v Krakovem, kjer prostim, na pol
kmečkim in neizobraženim, pa trdim Slovincem Krakovčanom priporoča
svojo idejo. Kako so naši prosti ljudje napačnost te namišljene zveze z Ita-
lijani že tačas spoznali in to spoznanje malo predrastično pokazali, naj pove
naslednji prizor.

Okolo velike mize v krakovski krčmi sedi kaceh dvanajst meščanov
krakovskega predmestja. Možje so oblečeni po večini kakor kranjski kmetje,
v navikanih čevljih do kolen, polosanih irhastih hlačah s kučmo na glavi.
Le nekaj jih je med njimi ki imajo suknje, o kterih je dvomljivo, ali so bile
novo pri krojači narejene, ali pa so kupljene tam „za vodo“ med starino.
Tam vidiš čevljarja z debelo smolovo roko, širocimi plečami in štirioglatim
obrazom, suhega krojača, ki so mu prsi proti hrbtisu nazaj zlezle, odurno
in osorno gledajočega ribiča, ki po Ljubljanici karfe lovi, zabuhlega in ode-
belelega hišnega posestnika, ki živi od skromne najemnine svoje hiše in od
solate in špinate, ktero mu na obširnem vrtu gospodinja sadi, in potem pred
skofovo hišo čepé to zelenjad prodaje. Vsi ti vino pijejo in resno in tiho po-
slušajo mladega človeka, ki na oglu sedi in jim pripoveduje o Slovanih in
njihovem ogromnem številu, o starih svetih pravicah, ki jih imamo Slovenci,
o spoštovanju, ki ga ima vsak narod za svoj jezik in ga mora tudi Slovenec
imeti i. t. d.

Ta mladenič, imenujemo ga Jerebica, študent dunajske univerze, je
visok tenek človek, po obradku mu poganjajo začetki črne brade na majh-
nem okrožljatem nosu čepé očala in zakrivajo male žive oči, ki kakor dve
iskri gledajo iz globoko ležečih lukenj pod nizkim čelom, nad katerim so črni
dolgi lasje strmo po konci razčesani.

„Tako tedaj zapisano stoji, kakor ta gospod pravi, in od cesarja po-
trjeno, da smo Slovenci“ — pravi robot zarujavel Krakovčan. — „I nu, saj
je prav, če smo, pa bodimo. Saj res ni, da bi na rotovži sami Nemci

najski deutschliberalci „osrečevali“, kar se deloma že spolnuje, dasiravno je od kraja do konca popolnoma nasprotno pravi svobodi, popolnoma nasprotno željam in pravicam slovenskega ljudstva in popolnoma nasprotno tudi programu, vsled kterega so slovenski poslanci prvič in drugič za poslance izvoljeni bili. Da je torej „gori hvala, doli pokora — iz istega vzroka“, kriva je le nezvestoba slovenskih poslancev, kterih glasovanje in delovanje na Dunaji se ne vjema z željami in pravicami slovenskega ljudstva, in nasprotuje tudi njih lastnemu poprejšnemu prepričanju, kteremu se imajo za čast poslanstva zahvaliti. S tem sem dano zastavico rešil in mislim tudi slepcem dokazal — quod demonstrandum erat.

Namestna vlada v Srbiji.

III.

Jovan Ristič, II. član srbskega namestništva,

se je rodil v Kragujevcu leta 1830. Že v prvi mladosti je kazal zelo bistro glavo in blago srce. Zatorej ga je poslala vlada v tuje zemlje, da bi se izpopolnil v viših znanostih. Politične nauke je pohvalno slušal v Heidelbergu, potem v Berlinu in Parizu; v prvem mestu si je pridobil doktorsko čast.

Ko se je bil vrnil v Srbijo, hitro je prekoračil niže službe in že l. 1850, ko je bil Karažoržević pregnan, vidimo ga kot načelnika posebnemu oddelku v ministerstvu notrajnih del. Takrat se je v družbi Blaznavčevi trudil, da se je obvaroval red in postavnost v deželi in krepko se upiraje strastnežem, ki so imeli v skupščini veliko upljiva, obdržal se je v svoji časti. Ko je 1860 knjez Miloš poslal poslanstvo v Carigrad, ktero je imelo vrediti tadanje nesporazumljenje s porto, pridral se je Ristič temu poslanstvu kot tajnik. Leto kasneje, ko je bil stari knjez že mrtev, postal je Ristič politični agent srbske knježevine pri porti. Na to mesto ga je bil postavil knjez sam, ki je potem večkrat izrekal vpričo ministrov svojo zadovoljnost s tem izborom.

V tej službi je Ristič mnogokrat potolažil razdraženost med knježevno vlado in porto in odstranil nevarne posledke beligradskega bombardovanja. Ta čas je knjez za trdno sklenil, da se mora Srbija očistiti in oprostiti turške vojaščine, ki je do tedaj v Srbiji stala. Ko je spoznal, da je prišel temu početju godni čas, predložil je svoje misli zbranemu ministerstvu. Tu se je odločilo, da se imajo trdnjave pridobiti z grdo ali z lepo, z vojsko ali na poti diplomatski. K posvetovanji o tej za Srbijo toliko važni stvari je bil poklican tudi Ristič iz Carigrada, ki je svojo odgovornost zastavil, da se bo reč v Carigradu rešila po želji srbski. In res je mogel že v nekaterih mesecih iz Carigrada sporočati, da se turška vlada srbskim tirjatvam ne bo vstavljala, in da je v tem tudi vse diplomatsko telo ene misli z turškimi ministri in knježevno željo. Na to je potoval knjez v Carigrad zahvalit se sultanu in v kratkem je zapustil slednji turški vojak srbska tla.

Narodu srbskemu, ki ni vedel, kaj in kako se je godilo v diplomatskih krogih in le končno videl vesele posledke, niso bile znane Rističeve zasluge v tem toliko važnem poslu, pri katerem je bil Ristič prava desna roka knježeva; še le kasneje se mu je knjez v pismu, ktero se je obnarodilo, zahvalil za njegovo delovanje.

Ne dolgo kasneje je bil Ristič imenovan za ministra zunanjih zadev, ali žalibože se ni mogel sporazumeti o izboru drugih ministrov, za česar voljo je začasno iz vse javne službe stopil. Gotovo je ta korak vsak izobražen Srb in tudi knjez sam obžaloval, ki mu je tudi v teh okoliščinah pri vsaki priliki skazal zasluženost čast in javil spoštovanje do njega. Tako ga je poslal kot svojega namestnika k krstu novorojene knježevine črnogorske in nekoliko kasneje ga je poslal k garantnim vlastim zaradi konsularne jurisdik-

sedeli, ki ne stegnejo gobca za nas. Moj stari oče je plačal ene groše štivre, pa je bil mir in pokoj. Pa pogledajte moje bukvice doma, koliko je počeka-nega, kar sem že plačal“.

„Samo za davek pobirati so ti hudiči“ — kolne čokat čevljar. — Pet let sem šival gospodom in hlapcem, jaz in moja dva fanti, da je bilo vendar kaj zasluzka in sem brez skrbi vsedel se k maselcu ali pa poliču, kedar sem škarpe pod klop zmetal. Kar ti tisti mali brič iz kancelije pri-nese en blek, ki pravijo, da je potent in pravica. Piši me taka pravica ka-mor češ, če moreš človek deset goldinarjev na leto plačati, puntaj se ali ne puntaj. Kamor bi jih del, če podplatov kupim ali pa če jih zapijem, bi kaj odlegli. Zdaj se mi pa zdi, da jih v vodo mečem“.

„Le počakajte — šepeta majhen možiček — saj pravijo, da pridejo Izanci s sekirami davke odpravljat. Ti bodo vse Nemce potolkli“.

„Jaz bi jim koj pomagal, samo potlej zaprt biti je sitno“, pravi drugi.

„Pa otroke nam na vojsko jemljó, da jih postrelé kakor črno živino“ jezno momlja debel mož in hiti iz pipe vleči.

Gospod Jerebica, zapazivši da ti prosti možje vsled njegovih govorov ne ločijo Nemcev in nemškutarjev od državnih in vladnih mož in da tako veleizdajno govoré, malo plašno po izbi pogleda. Razen teh mož ni bilo nikogar v hiši. Tudi je bilo osem in štiridesetno svobodno leto, lahko se je kaj čez ojnice govorilo. Da štirje stareji Krakovčanje nekaj le molče in ga od strani ogledujejo, tega ne vidi temuč še z večim pogumom začne razkla-dali, da prav za prav Nemcev na Kranjskem ni, da so le odpadniki, kterih je sram, da so Slovenci in zato z Nemci vlečejo, in da tisti Nemci, kar jih je v deželo prišlo nimajo pravice gospodariti.

Krakovčanje zo se počasi navlekli pijače in gospod Jerebica je imel če dalje bolj verne poslušalce. Samo to mu ni bilo po volji, da se niso vsi govorjenja vdeleževali in da so vedno na „davek“ nazaj govorico nanašali in njegove lepe nauke o narodnih pravicah in svobodi sem ter tje napak razu-meli. Ker se je bil že tudi sam malo napil, rastlo je od trenutka do trenutka njegovo domoljubje in hotel je lepo priliko porabiti, da bi malo propagando delal za svojo in nekterih tovarišev idejo: zvezo Slovencev z Italijani. (K. d.)

cije v Srbiji. Pri tem poslu mu je došel žalostni glas o tragični smrti knje-ževi in je dobil od začasne vlade nalogo, naj spremi mladega knjeza Milana iz Pariza v Beligrad, kjer postane namestnik.

Bistra sodba, pomirljivi duh in ona lojalnost, ki v javnih poslih ne izključuje svobodnega tiska, zmerna svobodomiselnost, a doslednost in res-noba, to so najglavnejše črte političnega značaja Rističevega.

Državna opravila so mu puščale še vedno časa in volje pečati se z domačim slovstvom. Večkrat se je srečno kot pisatelj poskusil. Iz njego-vega spretnega peresa imamo veljaven nemški spis o srbski literaturi: Die neueste Litteratur der Serben, Berlin 1852, več zgodovinskih člankov, raz-glašenih v Glasniku učenega društva v Belemgradu; 1858 l. je mnogo pisal zavolje neke nesloge med tem društvom (ktero ga ponosno imenuje svojega člana) in pa med ministrom prosvete; l. 1860 je izdajal politične brošure. V rokopisu ima še nekoliko zgodovinskih in političnih spisov. Njegova volitev tedaj nikakor ni nevrednega in nezaslužnega zadela.

Dopisi.

Iz Ljubljane 7. avg. 9 [Izv. dop.] Nemškutarska stranka (t. j. Dežmanova) je izdala vabilo na naročbo, in program novega nemškega časopi-sa „Laibacher Tagblatt“. Veliko govori ta program o ljudstvu in ljudstvu in ustanovniki celo pričakujejo, da bo ta njih list „pravi ljudski list“ postal. Kako si neki mislijo ljudstvo po Kranjskem, kaj jim je ljudstvo? Saj ven-dar niso slepi, vsaj Dežman se iz prejšnjih časov, ko ga ni še slepilo to in to, česar nočemo razkladati, da ljudstvo „Tagblattovega“ jezika ne zna, da je toraj vse delovanje za ljudstvo po tej poti gola sleparija, s ktero može sleparijo svet in najbolj še sami sebe. Kolikokrat smo že od Dežmanovcev slišali besede kakor so tudi v tem programu: „Mi pripoznamo veliko dušno in moralno vrednost **narodnega razvitka**, ktero se opira na duh svobode in napredka“. Ali samo priznavanje na papirji nam ne po-maga nič, z deli pripoznajte ceno narodnega razvoja! Po tem je še le mogoče da boste mogli: „delati zoper neporazumljenje in razprtje med na-simi rojaki in te poravnati“. Za povzdigo šol v materijalnem in dušnem obziru, zato smo tudi mi. Grozovito se pa motite, kdor je med vami res pošteno navdušen za šole, da se da ta cilj doseči po poti nemškovanja. Skušnja vam kaže nazaj, skušnja vas uči iz našega narodnega delovanja v zdanjem času, kje in kako je kaj upati. Za Prusa bi delali pač s širjenjem nemštva bolj, kakor za „ljudstvo“. Lepo je pač, vredno najblažega človeka iz nemar pustiti osebno korist, egoistične namere in delati za izdejo, za splošnost, za ljudstvo. Ali vi „Tagblattovci“ niste in ne boste delali po teh potih; čemu si jemljete to masko na obličje? Saj se poznamo! Če boste veliko vspeha imeli, dosegli boste to najvičje, da morda „Triglavu“ kakega naročnika odkoledovate, za kar se pa mi Slovenci, ki hočemo svoj narod v njegovem jeziku pripeljati do omike in po omiki do slobode, ne bomo solzili. — Da boste „izdelke domače literature in umetnosti prostomiselno sodili“, — to nas prav veseli. Kar se literarnega in umetnost-nega tiče, bomo se učili povsod; če nas boste vi kaj podučili, dobro, hvaležni vam bomo. — Cena tega lista, ki bo vsak dan izhajal, bode po pošti 9 (reci devet) gld. za celo leto. Tu pa strmino in žalost nas obhaja. Da more dnevnik, ki nima nikacega upanja, mnogo naročnikov dobiti, tako cenó izdajati se, morali so ljubljanski nemškutarji mošnjo odpredti, morali so za svojo reč kaj žrtvovati. In kako ljubljanski narodnjaki, ki imajo tudi denar? Ali so se kedaj zmenili, ko tirjamo že toliko časa ustanovitev dne-vnika? Namestu da bi štajerskim Slovincem djansko pomagli, da bi se po-litičen dnevnik ustanovil — saj veste kaj delajo! Čemu? si mislijo. „Novice“ so dovolj, saj imajo za milijon Slovencev vsak teden cele pol strani Novičarja. Kaj hočete več! Čemu tudi velik političen list za Slovence, saj zadnje „No-vice“ pravijo v velikem samozaupanju, da dve ali tri vrste od njih na levo in na desno več uspeha imajo, kakor cele strani družih „debelih“ spiskov. Ta uspeh se je menda pokazal pri zadnjih volitvah v Ljubljani. — Grossthum thut's nicht allein, sonst holt die kuh den hasen ein — pravi Goethe, in žalostna nam majka, to utegnemo še doživeti, če se naši prvaki ne ganejo.

Iz okolice Metliške, 4. avgusta. [Izv. dop.] Znano je, da je g. dr. Toman, naš državni poslanec, zavoljo trasiranja železnice minole dni ob-hodil Dolenjsko stran, ter o tej priliki prišel tudi v Metliko. Metličani bi se vé da radi videli, da bi železnica tekla v obližji njihovega mesta. Med dru-gimi razlogi podpirajo svojo željo tudi s tem, da je ljudstvo njihovega kraja revno in ubožno, in bi mu železnica v obližji veliko pomogla k blagostanju, kajti bi svoj poglavitni pridelek, vino, ktero zdaj zavoljo neugodnih potov težko prodavajo tem lagleje spravili v denar. Gospod doktor govornikom besedo spodbijaje jame naštevati vzroke, zaradi kterih je tukajšno ljudstvo revno in ubožno, in naveda med drugimi tudi grajščine in duhoščino, ter nanje meče krivdo siročine in uboštva. Kar zadeva grajščin, nas ni volja, jih v zavetje jemati in braniti; pot jim je odprta, da se otepajo in branijo same. Z ozirom na duhovščino pa moramo gospod doktorja zavriniti z vso resnobo, ter zahte-vati, da očitno dokaže, kar je očitno izustil. Ako nam dokaže, da je krivda naša, s skesanim srcem porečemo: mea culpa! Ako pa nam krivice ne dokaže in se nasprotno še celo pokaže, da tukajšna duhovščina ni bila skrbna le samo za večni, ampak tudi za časni blagor svojih občanov, je rešeno našo poštenje. Mi dobro znamo, kako nas naši nasprotniki vsi svoji zunanji pri-ljudnosti vkljub grdo črnijo pri vladi in pri našem vladiki, ker smo pri zadnjih volitvah stali na narodni strani, in nam je narod bolj pri srcu bil, nego tlačitelji našega naroda; a da tudi v domačem taboru svoje nasprotnike imamo, tega nismo znali. Spoštovali smo gospod dohtorja dosihmalno ne le kot poštenega narodnjaka, ampak tudi iz drugih obzirov. Zatoraj bi nikdar ne bili vrjeli, da bo kedaj s krivim natolecevanjem udrihal po domači narodni duhoščini. Minulo jo že nekoliko let, pa še se z veseljem spominjamo rado-stnih občutljev, igrajočih nam v srcu brašči pismo, v kterim vrl rodoljub

opisuje spodbudno obnašanje gospoda doktorja pri neki novi maši na Gorenjskem, ter sklence svojo hvalilno pismo s temi le jedrnatimi besedami: „To je naš moč!“ Prav ginljivo drugo črtico iz življenja g. dr. Tomana bi vedel tu navesti, pa naj jo zamolčim, ker sega preveč v domače življenje, do smrtnih postelje njegove ranjske matere. — Dozdaj je gospod doktor živel v srcu ne le nam, ampak vsemu slovenskemu narodu, in tudi še o zadnjem nam tolikanj nepovoljnem času si ga nismo mogli iztrgati iz srca. Vsakdo nam tedaj lahko verjame, kako bitko nas je dirnila beseda, s katero kar brez vsega prepričanja toliko krivico meče na nas, ne svoje nasprotnike, nego svoje prijatelje; in kako močno nas je zabolelo, da se je tudi on, kakor se kaže, obrnil na tisto stran, od ktere nam po vsem neugoden veter piha. Nehote nam je na misel prišla britka osoda slavnega Rimljana in njegove poslednje mile besede: „Et tu —, mi fili, Brute!“

V Ložu dne 5. avgusta — č. Če pogledamo na zemljevid, vidimo, da je Lož kot mesto zaznamovano. In zares je to starodavno mesto pod okroglim homcem, nad katerim še dandanešnji vidimo še sedaj terdne razvaline, nekdanjega mogočnega in slavitega grada Obrlina. Če si po kaki naljubci v naš kraj prišel, nikar ne pršaj, katero zver imamo še sedaj tukaj zavarovano, če nečeš, da bi ti pet ne nabrusili. Razen te živali, ktera je menda prav velika in silo stara, ne najdeš pri nas nič drugega znamenitega, kakor to, da je pri nas mislim edino mesto v celem cesarstvu, ktero nima svoje fare in svoje šole, in da se v narodnih rečeh še prav nič ne zavemo, in se še tudi najmanj 50 let nič zavedali ne bomo, če nam kaka milejša zvezdica zasvetila ne bo. Vem, da se temu čudiš, čestiti čitatelj, in radovedno po vzrokih poprašuješ, ker tukaj prebiva ni z nemščino, ni z italijansčino namešani čisti slovenski narod, in da po odstranjeni peščici uradnikov komaj kakih pet ljudi najdeš, kateri za silo trdijo nemščino tolčejo. Ne rad, pa vendar v svojo lastno sramoto ti ta čudež razodenem, poglej ga: naše županstvo, kterege predstojnik nemščine ne ume, rabi v svojem poslovanju le samo nemščino; če greš v bližnji Stari trg, tudi tam se ti bo izključljivo le nemščina pisala, če zaradi kake reči farnega spričala potrebuješ; slovenski časniki so pri nas le bele vrane, uradniki pa se vé da — se starega kopita drže. Prebivalci našega malega mesta so revni in gledajo le na to, kako bi si z gozdom kaj iz nadlog pripomogli, na to nobeden ne misli, da bi si s tem naj popred pomagal, ko bi si um izvedril in sicer po naravni poti z izobraženjem narodnega jezika, pa izbujujem narodnega duha. Žal mi je, da tudi v poslovanju županstva bližnjega Starega trga le malo bolj narodnega poslovanja zapazimo; edino, kar mi še upanje daje, da enkrat drugači bode, je to, da so naši daljni sosedje vsi drugači, oni zahtevajo pri vsih uradih domačo besedo. Iz zanesljivega vira sem zvedel, da so občinski odborniki begunjskega županstva pred nedolgo časom sklenili, da naj županstvo pri vseh uradih v njihovem imenu zahteva, da naj se vsem ljudem v njihovi županiji v domači besedi pisari. Pravo Miniševci! le naprej tako, hvala vam, da ste svetu pokazali, da ste narodnjaci, vi ste nam pravo pot pokazali, prizadevali se bomo tudi pri nas, da vas bomo posnemali. Naj večji zaslugi za dobro reč ima tisti, kateri prvi misel obudi. Če se bo pri nas takemu nasvetu kdo branil, ga bomo pa v Obrlin zaprli.

Iz Trsta, 4. avgusta. A. M. [Izv. dop.] (Pomenica mestnega starešinstva o Tržaški borbi II. list.) Konec prvega lista sem omenil prečudno logiko ali prav za prav nasakrižnost, ki se v zadnjih odstavkih naše pomenice nahaja. Preden jo danes na razsodno rešeto denem, jo poslovenim od besede do besede.

Občno menjenje, pravi pomenica, zaznamuje za začetnike predrzne starokopitneže brez razločka njih narodnosti, potem pa posebno duhovnike in njihove privržence in panslaviste, ki so kakor znano fanatično navdušeni ad majorem Dei gloriam in za sanjarske pravice avstrijskih slovenskih narodov. Ti se ne nahajajo samo med osebniki, ampak tudi med uradniki, ki bolj ali manj visoke službe — politične ali sodnijske opravljajo. Občno menjenje je prepričano, da so se za grozovite dogodbe (od 13. julija) pripravljali in jih dognali, čeravno ne s premislitkom, vendar iz nagona same sebe ohraniti, kajti hoteli so ostrašiti ono veliko večino Tržaških prebivalcev, ki spadajo k svobodoljubni in protiduhovski stranki. Ta (svobodoljubna in protiduhovska) stranka ne trpi, da bi v Avstriji kak narod čez druge gospodoval, ampak želi in zahteva, da so pred postavo in pravico vsi narodi popolnoma enakopravni.

Občno menjenje je prepričano, da so pretekle dogodbe izprva in neposredno tisti napeljali, ki se le preživo ustavljajo sedanjemu ministerstvu, ki posebno svobodoljubne državne in verske postave po Vaši vzvišenosti (namreč po ministru dr. Giskri) oklicane odbijajo. Ta starokopitna stranka je bila tudi prisiljena, podkopani svoj tabor braniti z nepričakovanim in brezupnim udarcem, kajti gre jej za življenje in smrt, če v prihodnjem deželnem zboru in pri občnih volitvah novih mestnih starašin ne zmaga. Da ljudstvo straši in ministerstvo nagiba k večji izvanredni ostrosti, je upala starokopitna stranka zmagati pri prihodnjih volitvah; da bi ta svrh dosegla, jej niso nikakoršni pripomočki preslabi.

Kaj je občno menjenje, na ktero se starešinska pomenica neprenehoma sklicuje? To občno menjenje je skovano iz tistih glasov, ktere so prekanjeni Lahoni po svetu trosili in zlasti v njihovem listu „Cittadinu“ razširili, da bi tem lože sebe in svoje nepostavno, izdajalno ravnanje oprali. To je res žalostno, da se mestno starešinstvo uklanja lahonski kliki, da se pred svetom oklicuje za nepristranskega preiskovalca in sodnika, potem pa z lahonsko stranko potegne, njene laži posluša, jih za resnične dogodbe na papir napiše, ter se drzne jih ministerstvu in občinstvu ponuditi za neoskrnjeno resnico! Cela pomenica, zlasti pa poslovenjeni odstavki so v ravno tistem zmislu, in deloma celo s tistimi besedami pisani, kakor je „Cittadinu“ o Tržaških mestnih in okoličnih Slovencih lagal. In to pristransko lahonsko občno menjenje zove pomenica nadosebno, neskaljeno. Temu umetno pravljenemu mnenju so nasprotna neovrželjiva fakta, je nasprotno drugo dosti bolj občno menjenje, po katerem so dobro plačani podpihači lahkoverno Tr-

žaško drhal preslepili in jo za svoje črne namere rabiti skušali. Zakaj se mestno starešinstvo ni oziralo na to drugo občno mnenje? Kdo bi pri takem ravnanju mestnega starešinstva ne veroval onim glasovom, po katerih italijanska klika celo samostojne mestne odbornike strahuje. Saj po mestu očitno govoré in po raznih listih tudi očitno pišejo, da strah in žuganje od lahonske klike vlada po Tržaških ulicah in hišah. In tako iz lahonskih laži izkovan občno menjenje mestno starešinstvo v slovesni pomenici okliče za resnično sveto vox populi vox Dei!

Tu ne bom preiskoval grdih psovavek, ki jih pomenica siplje na tako zvane starokopitneže ali reakcionarje. Očitno pa je treba zavrniti njene besede, ki jih o duhovščini rabi. Da se duhovniki za svojo reč, za cerkvene pravice potegujejo, tega vendar njim ne bo nobeden v zelo štel. Iz kacic dogodeb pa pomenica sklepa, da so Tržaški duhovni ad majorem Dei gloriam fanatično navdušeni, da se brez ozira na posvetne nespodkopljive razmere črez vso mero, črez postavno, pregrešno poganjajo za božjo čast in slavo, da z besedo in djanjem strastno zavračajo in črnijo nove zakone, v kratkem da ljudstvo med seboj dražijo?? Kje ima pomenica dotična dokazila? Slednji vé, da Tržaška duhovščina je sile zmerna, da ona le besedice ni zinila zoper nove postave, niti v pastirskih listih, niti na prižnicah. To so celo duhovščini neprijazni časniki priznali; sedaj se pa mestnega starešinstva pomenica drzne kamenje na njo lučati! Jasno mi je sedaj, kako da sme lahonski list o njej tako pisati; da mestni podžupan dr. Basseggio ni popravil tistega lista laži o Rojanskem župniku, ki v nedeljo (12/7) ni niti pridigoval, niti v čitalnici govoril. Italijenisimi so mislili, da vsaj enega grešnika imajo, pa še ta je njihove prekanjene laži in namere s pričami očitno osramotil. Zato dobi 19/7. brezimno pismo, v katerem mu Italijani z najostudnejšimi besedami žugajo, da ga bodo napadli in umorili, češ, on je zakrivil smrt italijanskega mučenika R. Parisia. Ta list bi po besedah probčil, da bi naši Slovenci videli, s kako omiko in uljudnostjo se italijanska drhal in njeni listi razupiti „Cittadin“ bahata; pa preostudi so njegovi izrazi. Da je podšunta italijanska drhal zmožna tudi najhujše zločinstvo storiti, se ne da tajiti; saj je vendar kadeta Sušo od zadaj zavratno usmrtila. Prekanjene so pa namere omenjenega lista. Lahoni so mislili našega g. župnika razkačiti in ostrašiti, da bi svoje slovenske farane na pomoč vabil, jih proti Tržaškim Lahonom dražil, itd. Pa oguljifali so se. Gospod župnik ostane miren in zvest svojemu poklicu kakor je bil popred. Zato lahonska srditost, ker le enega duhovnika nimajo pokazati, na kterege bi vso težko odgovornost svoje rovarije navalili.

Od tod izvirajo tudi zavite besede mestne pomenice o panslavistih. V dotičnih vrsticah, kakor sem že v prvem listu omenil, se nahaja tudi nepričakovana navskrižnost, če pomislimo, da v mestnem zboru sedé prebrisani pravniki in vsi glasoviti govorniki in voditelji tukajšne italijanske stranke! Tukaj se je res pokazalo, da vsa še toliko premetana prebrisanosť nič ne velja, če nima dejanske nespodkopljive podlage. Ti širokoustni pisatelji starešinske pomenice pravijo, da svobodoljubna (!) italijanska stranka privoščí vsem avstrijskim narodom enake pravice. Ta italijanska stranka, ki ima brez števila zastopnikov v mestnem zboru, pa ni svobodoljubna, ampak le samoljubna! Naj pisatelji mestne pomenice in vsi drugi govorniki italijanske stranke povejo, kje so se proti Tržaškim Slovencem in slovenskim okoličanom le količjak pravične skazali. Kje so zanje kak zavod ustanovili, kje kako šolo napravili, še v tako zvanih „contradih suburbanih“ so vse učilnice laške; v drugi mestni gimnaziji, za ktero tudi Slovani davek plačujejo, ni o slovenščini ne duha ne sluha; po mestnih uradih se vse opravlja le v italijanskem jeziku, celo pisma do okoličnih sosesk dosedaj le italijanska pišejo; kako slabo skrbi mestna blagajnica za učitelje okoličnih sosesk, ko se mestni učitelji po brezizjemno italijanskih solah z obilo plačo masté. In koliko drugih stvari bi še lahko naštel, ktere bi vse očitno pričale, da italijansko mestno starašinstvo in tista stranka, ktero zastopa, nista svobodoljubni in vsem narodom enako pravični, ampak le samoljubni in sebični.

Prazne so tudi besede pomenice, ki pravi, da nas vlada in uradniki podpirajo. O tej vladni podpori Slovenci nismo še najmanjše trohice zasledili. Uradi so po večem laški (ali pa nemški), šole in zavodi, ktere vlada z občnimi dnarji zdržuje, tudi laški in nemški, za slovenščino se v njih nikdo ne zmeni. Kje nam vlada pod roke sega, kakor bi res bila njena dolžnost in Avstriji v največjo korist? Vse poprejšnje jasno kaže, da je starešinstvo svojo pomenico v smislu sedanjega časa skovalo. Cerkevne prave in prenapete pravice se zatirajo, Slovani pa „k zidu pritiskajo“, zato mestno starešinstvo v svoji pomenici trobi v tisti rog, da bi ministerstvo laže preslepilo in na svojo stran dobilo. Če je še resnica in pravica na svetu, mora se pokazati grdo obrekovanje, vse sramotno ravnanje italijanske klike. Ali skladalci starešinske pomenice niso mislili na izid sodnijske preiskave? Kaj bodo potem storili, ko bo razsodba spričala italijanski stranki njene krvoločne namere, njene izdajalne namene, njene nepostavne kliče na Garibaldi, Viktor Emanuela, na Italijo itd.? Osramoteni bodo stali pred celim svetom. Potem še milosti ne bodo smeli prositi za zločince, ker jih sedaj tako strastno in pristransko zagovarjajo, nedolžne prebivalce Tržaške pa črnijo in hudih prestopkov krivičijo. Mi čakamo mirnega srca končno razsodbo.

V Beleggradu 4. avg. (Izv. dop.) Zarad lažnjavih telegramov in dopisov o sodbi proti morilcem knježevim, kakoršnih je brati po nemških in magjarskih listih, razglasile so službene „Srb. Nov.“ sledeči članek: Neki tuji listi donasajo telegrame in dopise iz Beleggrada, v kterih pripovedujejo, da je bilo ubijalcem knjeza Mihajla pripoznanje njihovega in njihovih tovarišev krvoločnega dela s krivimi sredstvi vsiljeno. Razen tega je še drugih laži proti uradam in srbskemu narodu. Vse to se mora pripisovati samo hudobiji in pa nevednosti raznih telegrafskih in časniških dopisnikov, ktere v njihovih sporočilih ne vodi zmerom resnica in pravičnost, ampak dostikrat sovrastvo proti narodu srbskemu.

In na kaki podlagi so osnovana vsa ta poročila tujih časnikov: Od

vseh 15 obtožencev, ki so se pripeljali k drugemu preiskavanju, poskušala sta samo dva, Paja Radovanovič in Svetozor Nenadovič, da bi vsaj pred sodnijo oslabila nasledke svojega priznanja, in da bi izbudila sočutje občinstva kazaje, da sta le prisiljena priznala. Vsi drugi obtoženi ne le da niso o ničemer tožili, ampak so tudi prepričevali ta dva obdolžena pred sodnijo in mnogobrojnim svetom o skupnem hudodelstvu. „Ko je treba umreti, rekel je Marič Svetozaru Nenadoviču, ni mi potreba društva, ali ko grem k Bogu na pravico, moram izreči, da bi se brez tebe to hudodelstvo ne bilo moglo izvršiti.“

Poglejmo kako stoji stvar. Paja R. je pri drugem obravnavanju izrekel, da ne govori o prisiljenosti zato, da bi svojo krivico prekal, ampak zato, da bi varoval nektare druge hudodelce. In zakaj? Ker se je nadejal, da s tem pridobi svoji rodbini nekoliko materialne koristi. Stvar je jasna in dokazana. On je že zadnje dni iz ječe pisal pismo Trtkoviču, tajniku knjezu Aleksandru (a to pismo je prišlo uradom v roke in Paja je priznal, da je njegovo), v katerem zahteva, da se izplača 30000 gl. njegovemu očetu in da on potem vse prekličje, s čemur je Karažorževića krivil. — Kar se obtoženega Svetoz. Nenadoviča tiče, kaže ga celo njegovo obnašanje med izpraševanjem in obravnavanjem človeka povse pokvarjenega. On, ki je mož zrele starosti, oče, zaprisežen uradnik, kateremu je bila posebna dolžnost, da bi skrbel za varnost Topčidersko, on je mogel toliko v hudobijo zagaziti, da je pustil zarotnike pred svojim očesom in s svojo pomočjo njihove grozne namere izvrševati, in ko se vdeležniki ugrabijo, on zopet nima srca, da bi pokazal svoje delo, ampak se na vse strani in z vsemi sredstvi zvija, da bi si rešil življenje: ali je čudo, da se tak človek ne sram se Boga in ljudi, pred občinstvom hlini in zdihuje, kakor da bi bil moral prisiljen priznavati. Bil je dovolj smel, da se je zarotil proti življenju svojega vladarja, svojega osebnega dobrotnika in botra, a ni imel srca, da bi kot človek, če tudi hudodellec pogumno umrl. Ali se sme ljudem verovati, proti katerim lastna njihova dela govoré? In dunajski „Correspondenzbureau“ je prejemal telegrame, kateri zlobne namere teh hudodelcev povečujejo iz grdega namena, da bi laže proti Srbiji demonstrovali; poslano mu pa popravke in resna sporočila je zametaval.

Akoravno kar se nas tiče, gotovo nobene važnosti ne dajemo omejenim hudobnim sporočilom tujih listov, vendar ne moremo, da ne bi resnice razkrili in odločno izrekli, da vlada v rokah njegove svetlosti knjeza Milana M. Obrenovića ne bi nikakor dopuščala, da bi se kje proti redu postopalo in tako čast in poštenje postav čé tudi le za en trenutek žalilo. Kakor hitro je vlada sprejela upravo deželno, tekoj je postavila komisiji odločeni za preiskavo topčiderskega ubijstva, prvosednika člana kasacijske sodnije g. dr. Stojana Veljkovića, poznanega zavoljo svoje poštenosti in svojih liberalnih načel. Vrh tega je znano, da sta pri vsaki kazenski preiskavi nazoča dva meščana, da ne bi se kaj napačnega godilo. Ali bi nam po vsem tem še treba bilo, da dokazujemo, kako zaničljiva so sporočila zunajnih organov o tej stvari?

Politični razgled.

V poslednji seji odbora kranjske kmetijske družbe pod predsedstvom mestnega župana dr. Coste je med drugim poročal dr. Jan. Bleiweis o odpisu c. k. ministerstva za kmetijstvo, po katerem družbina prošnja za prodajo živinske soli ni bila uslišana; — o vprašanji c. k. deželne vlade; ali je kmetijska družba za to, da se v Ribnici ustanovi štacija za cesarske žebce, je poročal, naj odbor nasvetuje to napravo; odbor je enoglasno pritrtil. — Odbornik Schollmajer je kazal seme indige, ki ga je prejel od tajnika zagrebške trgovske zbornice g. Devidčiča; odbor sklene, naj se zahvala izreče gospodu darovalcu in o pridelovanji indige poroča v prihodnjem občnem zboru družbe kmetijske. Ker se po časnikih bere, da ima kranjska dežela za povzdigo sviloreje od c. k. ministerstva prejeti le 300 gold., zato je po predlogu Schollmajerjevem odbor sklenil, ministerstvo prositi, naj kranjski deželji, kjer se celó kmetiči začeli se tako marljivo vkvarjati z rejo murb in svilnih črvičev, se dovoli večja podpora. — V tej seji je bil g. Anton Muha mlajši, pesestnik v Lokvi, za družbenika izvoljen.

C. k. deželna vlada je z odpisom 28. dne t. m. štev. 4746, ukazala mestnemu magistratu, naj naznani predstojništvu društva „Sokola“ vsled njegove vloge naslednje priopombe: „Po načelih ravnopravnosti jezikov so c. k. gosposke te dežele vedno pripravljene na vse vloge, po strankah v slovenskem jeziku podane, izdajati odloke, ki se njih dotičejo, v istem jeziku, pa tudi zadostovati željam po kakih drugi poti izraženim, da bi se uradni odpravek izdal v deželnem jeziku, čeravno bi meje prave potrebe presegale. Zatoraj tudi v nazočem primerljiji ni nobenega zadržka, da bi se tukajšnjemu odpisu od 26. dne u. m., štev. 3578, in njegovim prilogam ne pridala slovenska prestava.“

Zarad posameznih poskusenj kaliti v nekterih pokrajinah javni mir je dalo državno vojno ministerstvo vojnim poveljnikom ukaz, da imajo civilne urade z vsemi močmi podpirati, kedar bi jih te prosile pomoči, da bi ohranile javni mir in pokoj. To je gotovo dobra naredba, ko bi le ne bilo danes tako nedoločeno, kdo kali javni mir in kdo ga ne kali, ko je n. pr. senca od tega, kar se na Dunaji godi, v Pragi že kalenje javnega miru, na Dunaji pa največje rodoljublje itd.

Ministerstvo je imenovalo g. V. Globočnika za okrajnega glavarja v Slov. Gradcu, g. Joz. Vračiča za Celje, g. K. Mayra za Lipnico, g. Ad. Rotondi pl. Arailca za Radgono, g. J. Jozeka za Brežice, g. F. Haasa za Ljutomer, g. Strohbacha za Ptuj in g. J. Seedera za Maribor.

Ministerijska komisija je šla preiskavat zadnje nerednosti v Trstu. Vodstvo te komisije je izročeno min. svetniku Hell-u, kateremu je v imenu notranjega ministerstva pridani namnst. svetnik Alesani. Ali imajo Slovenci v tej komisiji moža, ki bi njihov jezik umel, ni razvidno iz dosedanjih sporočil.

4. t. m. zvečer je prišel gen. Möring v Trst in razglasil oklic, v kter-

rim pravi: Vsem enake pravice v postavni svobodi ne gledé na stan, na vero ali narodnost, to je moje vodilo.

„Gaz. N.“ pravi, da se bodo mogli vladini organi v galiskem deželnem zboru prepričati, da je nezadovoljnost in opozicija v Galiciji splošna in da so najbolj zmerni vsled najnovejših ministrskih del nezadovoljni postali.

„Morl. Orl.“ pišejo, da se bo pri prihodnji sodni organizaciji na Moravskem povsod vstrezalo nemškimi željam. V nemških okrajih bodo samo nemški uradniki poslovali, v slovanskih okrajih nima narodnost nobene vrednosti. — Kdo je prisegel na temeljne zakone?

Veliko dalmatinskih srenj, kmečkih in mestnih prosi pri cesarji, naj bi se še znaneprej pustil na sedanjem mestu dosedanj c. kr. namestnik general Filipovič.

Brambovske postave se je nespremenjene sprejelo v državnem zboru ogerskem 11 paragrafov. Za postavo je govoril tudi Deak in rekel, da žuga deželi veliko nevarnosti, ko bi se vojaštvo po najnovejših načelih ne vredilo. O proračunu bodo besedovali še le jeseni.

Posebne konsulate v Pešti si hoče napraviti severno-amerikanska in argentinska republika.

Kar se je pri streljski svečanosti na Dunaji govorilo, je zelo razdražilo na Pruskem. Kralj sam pravi, da je bila cela svečanost proti njemu obrnjena in komaj so mu neki odgovorili, da ni on nasprotne demonstracije napravil.

Nove volitve na Francoskem se vrše več del dobro za vladu; ker se je kaj nasprotnega bati, pomaga si z novimi puškami in bajoneti.

Iz Španske se sliši, da so uporne čete v Aragoniji dale vojakom opraviti, tudi v provinciji Kadiks se kaže resno uporstvo, kterega je moralo tudi vojaštvo „tolaziti“.

Iz Ruštuka se brzojavlja o krvavem boji med bulgarskimi uporniki in turško vojsko.

Slovenskim dijakom visocih šol.) Bratje! V imenu svete ljubavi, ki jo gojimo do tužne naše matere, v imenu sreče, ki jo vsi želimo našemu narodu in v imenu dolžnosti, ki jih imamo do domovine, vabimo in pozivamo Vas, bratje, da račite iz vseh krajev mile Slovenije vsi priti 14. avgusta v Ljubljano k občnemu dijaškemu shodu. Vabijo se zlasti tudi gimnazijski abiturienti. Program naš je brati v dotičnih dopisih po vseh slovenskih in Slovencem prijaznih nemških časnikih. Zbor bode 14. avgusta ob 10. uri dopoldne v ljubljanski čitalnici. Zberemo pa se isti dan od 7. do 8. ure pri Žibertu (Vodniku) v gornji Šiški. Osnovni odbor.

(Poziv.) Kdor izmed slovenskih dijakov se želi udeležiti dijaškega shoda v Ljubljani, naj blagovoli naznaniti najdalje do 13. avgusta svoje ime pod naslovom „F. O. poste restante v Ljubljani“. Osnovni odbor.

Naj prejme
gospod **Janex Zupanec**, bivši c. k. okrajni načelnik, zdaj pa c. kr. pristav okrajnega sodstva
v
Ipavi.

Moj gospod!
Ko sem bil 13. julija v Ipavi, prišel sem bil z gosp. Francem Kavčičem po naključji v tisti vabljeni kraj, kterega ipavska gosposda imenuje „pod Skalo“, in kjer ste bili, kakor sem še le zdaj zvedel, tudi Vi gospod! kterega celó po osebi poznati sreče nimam. Pogovarjal sem se dalje časa z g. Goršičem, in to največ, vendar ne zmerom (kar pa vas prav nič ne skrbi!) v slovenskem jeziku, zaradi česar je bilo Vas, kakor slišim, popadlo usmiljenja vredno klanje in obup; toda meni vsega tega niste nič pokazali. Gospodje Deperis, Kulnik ter njegov sin Oton, Viktor Dolenc in Goršič so bili priče, ko ste po mojem odhodu divjemu curku poprej zapirane srditosti zatvornice odprli s temi duhovitimi besedami: „ta človek ne zna nemški!“ Gospod! zakaj niste na odgovor poklicali mene samega, dokler sem bil še tam, če ste bili dovolj srčni? Za hrbotom opravljati ni težava, pa tudi ne slava! Ali ne vidite, da tudi jaz nekemu družemu človeku, kterega Vi po svetu nosite, kader ni pričujoč, ravno tako v dober kup lahko odrékam znanje vsacega, ne samo nemškega jezika? — Ko vas je potem g. Goršič spodobno zavrnil, zagazili ste še v bolj oglašene, o visokej kulturnej izbrušenosti in dostojnosti bivšega c. k. okrajnega načelnika gotovo ne najlepšo svedočbo dajóče psovke: „jaz trdim, da ta človek nemški ne zna!“ Človek, kateri govori samo en jezik, zdi se meni kakor pes, kateri samo laja!“ Gospod! Vam se utegne še mnogo družega zdeti, kar je ravno tako brezumno, kakor to Vaše pasje primerjanje. Vprašam Vas, ako bi jaz bil samo nemški govoril, ali bi v Vaših neusmiljenih očéh bil tudi takrat samo lajal? — Ko se Vam je g. Goršič zopet ustavil, ste ga pozneje celó tožili, in sicer zaradi „nespoštovanja uradniškega stanú“!!!

Kdo se temu smeje? Kaj ima ves časti vredni uradniški stan opraviti z Vašim zabavljivim rogovilstvom? Morda mislite, da svet pred vscim, v krémi brez potrebe smešno namrdanim obrazom kacega starokopitnega birokrata še zdaj tako trepeče, kakor je morda nekdaj? Če v Avstriji še koga najдете, kteri se dá s tako rečjo v kozji rok vgnati, gotovo najдете tacega, ki je politični korák svetá zaspal. Gospod! kaj morete pred vsem izobraženim svetom sami sebe tako neusmiljeno na smeh staviti Vi, ki ste bili nekdaj c. k. okrajni načelnik in ste še zdaj c. k. okrajni pristav? Ali mislite Vi, ki menda sami nimate kapljice germanske krvi v svojih Zupančevih žilah, da nemštvo stoji na tako slabih bérilah, da se mora do mozga stresniti že zato, ako se v slovenskej zemlji pri pivu nemški ne govori? Za Vašo tako visolepno misel o nemštvu naj se Vam Germanija zahvali.

Nikdar mi ne bode v mislih, Vas, gospod! svéta vprašati, v katerem jeziku mi je v družbi govoriti, kakor Vas malo skrbi, koliko jezikov jaz govorim; toda odbiti moram Vaše nesramno očitjanje, da sem lajal kakor pes, ker sem se v svojem materinem jeziku pogovarjal. Če je Vaša beseda resnična, da je tisti, kateri v družbi govori samo en jezik, lajóč pes, kaže da niste zapazili, da dosledno tudi Vi, kader se samo nemški pogovarjate, v enacega psa zlezete, pa če še tako preljubeznjivo lajate!

V Ljubljani 30. julija 1868.

France Drenik.

Dunajska borza od 7. avgusta.

5% metalike 58 fl. 40 kr.	Kreditne akcije 211 fl. 10 kr.
5% metalike z obresti v maju in nov. 58 fl. 50	London 113 fl. 60 kr.
5% narod. posojilo 62 fl. 60 kr.	Srebro 111 fl. 85 kr.
1860 drž. posojilo 84 fl. — kr.	Cekini 5 fl. 89 1/2 kr.
Akcije narod. banke 729 fl. — kr.	